"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone: St. John 1465
M. Popovich, Editor.
Subscription $ 1.50 a year in Canada. Elsewhere $1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орґан Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить що тижня.
Редактор, М. Попович.
Річна передплата на "Р. Н." виносить:
в Канаді $1.50
в других краях 1.75
Рукописий не звертає ся.
За оголошеня редакція "Р. Н." не відповідає.
Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

РОБОТА ЖОВТОЇ ПРЕСИ.

Жовта преса, удержджвана гадючими фондами капіталїстичної кляси, не знає границь брехні.

Коли розходить ся о поміч капіталїстам в борбі з робітниками, она не відцурає ся і найбезличнїйших клевет, каригідної тровлї проти робітників, щоби лише підняти проти них публичну опінію.

Страйкували будівляні робітники в Віннїпеґу, жовта преса писала, що юнїя тих робітників складає ся лише з самих Австрійців, котрі домагають ся нечувано високої платнї тільки на те, щоби мати спромогу еще більше щадити гроша і посилати його до старого краю, аби ворог міг за ті гроші воювати проти аліянтів.

Жовтій пресї, як і всьому загалови, відомо було, що гроший до центральних держав звідси в часї війни нїхто не може посилати; ходило однак о те, щоби, як і в інших подібних випадках, той страйк поставити в тїни ворожого привиду. Екзальтованій опінії такої публики, що йде на поводї жовтої преси і приймає від ньої все за добру монету, вистарчить під теперішню хвилю лише згадати, що в страйку беруть участь Австрійці або Німці, щоби її настроїти проти страйкерів, проти всяких робітничих страйків, проти юній, проти робітничих орґанізацій взагалї.

Що тій публичній опінії за інтерес досліджувати за правдою. Правда непожадана і переслїдувана в нинїшних часах за пановання брехнї.

Жовта преса писала про страйкерів будівляних робітників як про "чужинців", ворогів Канади. Але всякому відомо, що ті робітники страйком домагали ся головно признаня юнії, а се виразно сьвідчить, що они не "чужинцї", котрі завтра думають забрати ся з Канади, але горожани Канади, котрі остануть в Канадї і хотять тут забезпечити свою долю. Натомість жовта преса нї словом не згадала про те, що контрактори нанимали на страйколомів якраз власне негорожан Канади, робітників походячих з центральних держав, котрі й не думають ту про яку небудь орґанїзацію, живучи надією на скорий поворот до старого краю. І тих страйколомів нїхто не карав за те, що они виїздили до Транскони на роботу, не виреґістровуючи ся; ще й стерегли їх "сторожі публичного порядку і безпеченьства".

Вибух страйк в збіжевих елевейторах в Форт Вілїям, жовта преса поспішила поінформувати публичну опінію, що страйк викликали "чужинцї", "вороги Канади", щоби заблькувати вивіз збіжа для аліянтів до Европи. Підняв ся навіть крик за висилкою війська до Форт Вілїям, котре мало бути вислане з Віннїпеґу.

Тимчасом, після виясненя справи юнїєю страйкерів в Форт Вілїям, оказує ся, що в юнії яка викликала страйк, робітників, що походять з центральних держав є лише незначне число, але, що є їх за те богато нанятих за страйколомів. Юнія доказує, що она дуже "льояльна", як впрочім, мимоходом кажучи, всї тутешні юнії, що она дбає про жовнїрів і т. д.

Чогож хоче жовта преса? Чи она не знає про дійсний стан справи?

Відповідаючи собі на ті питаня, треба завсїгди памятати, чиїм інтересам она служить. Она висловлює бажаня своїх панів-капіталїстів і робить все, що лише потрібне для їхніх злодійських інтересів.

Робітники домагали ся признаня юнії, підвижки платнї, приняте всїх страйкерів до роботи після закінченя страйку і т. п. Їхніх домагань не хотїли вдоволити. Замість, отже, приписати вину експльоататорам, треба було оскаржити робітників.

І пійшла тровля, котра, хто знає до чого булаб довела, еслиб не те, що заалярмоване правительство мусїло вмішати ся в справу і перебрати контролю над елевейторами в свої руки.

Страйк скінчив ся побідою страйкерів. Публична опінія повинна осудити злочинну роботу жовтої преси; лише она милостива простить своїй кормительцї, забуде виловлений гріх, і буде дальше вірити її новим брехням.

—o—

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАНЄ В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(З меморіялу Укр. соц. дем. партії Австрії інтернаціональному Соціялїстичному Бюрови).

Як відомо, в австро-угорській монархії живе 10 ріжних народів, які ведуть безвпинну війну між собою з простої причини, що в дійсности вони не є рівноправними народами, але, навпаки, ділять ся на дві катеґорії: на ґрупу повноправних і пануючих народів (Німці, Мадяри, Поляки) і на ґрупу неповноправних, залежних від пануючих народів і поневолених то менше то більше через них. До сеї ґрупи належить 7 інших народів Австрії.

Причин такого стану належить шукати в історичному розвою монархії, а рівно-ж в ріжних ступенях культурних, в соціяльній діференціяції та в господарчій силї кождого народу з окрема.

Зайшли би ми за далеко, колиб хотїли описувати тут приблизно національні відносини монархії, досить сконстатувати, що вони ще перед війною були нещастем для держави, для всїх її народів і для людства взагалї. Підчас війни ті згубні відносини ще більше заострили ся і погіршили ся так, що дійшло до загально признаної неможливости заховати дотеперішний невиносимий стан незміненим і на майбутнє його треба радикально і широко зреформувати. Як однако треба перевести сю реформу? Розуміє ся само собою, що на підставі самоозначеня народів.—

Застосувати практично сей прінціп до народів монархії значить: **кождому народови забезпечити на своїй території як найширшу політичну, культурну і господарчу самостійність. Австро-Угорщина мусить зре'орґанізувати ся в федерацію національно-самостійних держав.** Кождий народ має сам незалежно від усїх і без перешкоди з якої небудь сторони порядкувати своїми справами; для сього він має мати свій сойм і свій уряд; очевидно всї його установи мають бути побудовані на як найбільш демократичних підставах.

Коли-б не удало ся підчас найблизшого заключеня мира осягнути об'єднаня українських земель в самостійну українську державу — **тоді мусять українські землї, які належать до австро-угорської монархії** (середна та східна Галичина, Буковина і північна Угорщина) **творити окрему національну державу в рамцях австро-угорської федерації.**

Відмежувати національні держави, про які йде мова, треба на підставі національности населеня. Таким чином мати мемо: 1)німецьку федеративну державу (в етноґрафічних межах), 2) мадярську (в етноґрафічних межах), 3) полуднево-славянську (з австрійських і угорських країв), 4) чеську (в етноґрафічних межах), 5) українську (середна і східна Галичина, Буковина, північна Угорщина), 6) румунську (полуднева Буковина і румунські простори на Угорщинї).

Як що польська національна територія (західна Галичина і частина Шлеську) не відійде до майбутнього королївства польського, а італїйська (полудневий Тироль) до Італії — тоді мусїли би повстати особлива польська і так само італїйська звязкова держава. В першому випадку монархія складала би ся з шести, в другому — семи частий, чи то з національних держав.

Для цїлої федерації держав мусить бути утворений спільний парлямент з демократичним виборчим правом, який би обмірковував справи, спільні для всїх звязкових держав, і ухвалював відповідні постанови. Для орудуваня спільними справами треба буде утворити **особливі державні уряди;** крім того потрібна така федерація, щоби порядкувати **неспільні справи одностайно, у взаїмному порозуміню.**

Так представляють ся взагалї головні риси ре'орґанїзації австро-угорської монархії, яку пропонує українська соціял-демократична партія Австрії.

Висше описана наша програма находить ся в повній гармонії з домаганями і змаганями не тільки всїх українських політичних партій Австрії, всього українського народу, але є ідентичною з подібними програмами інших славянських соціял-демократій в Австрії (чеської, полуднево славянської).

Вона найкраще відповідає соціялїстичному прінціпови самоозначеня народів і повної волї і рівноправности націй при захованю нинїшних великих державних і господарчих просторів.

Се дає нам право сподївати ся, що і майбутнїй міжнародний соціялїстичний конґрес висловить ся ясно за вирішене національного питаня в Австро-Угорщинї згідно з нашою пропозицією.

Річ природна, що навіть при відмежуваню замкнутих національних просторів на підставі національности населеня не дасть ся уникнути того, щоби на якомусь просторі не остала ся якась меншість іншого народу, **сїй меншости мусить бути забезпечена культурна автономія на підставі екстериторіяльної, національно-особистої автономії.**

В. Темницький.

—o—

НА ПРЕС-МАШИНУ ДЛЯ "РОБ. НАРОДА"

Олекса Федошко, Віннїпеґ	**$5.00**
П. Юзьвік, Віннїпеґ	**$5.00**
Н. Липка, "	**5.00**
Г. Яловеґа "	**5.00**
М. Порайко "	**5.00**
Й. Бартощевський "	**3.00**
Д. Власюк "	**2.00**
Мих. Копанецкий, Віннїпеґ	**1.00**
П.Шевчук, Брентфорд,Онт.	**2.50**
Т.Репушка, Форт Стіл, Б.К.	**1.00**

—«o»—

Слїдуючі товариші з Російського Прогресивного Клюбу в Віннїпеґу зложили свої датки на прес-машину "Роб. Народа":

По $1.00: Белковскій і Хаританов; по 50цт.: Друхін, Брагінскій, Фрідман і Ардюков; по 30 цт.: Шейн; по 25цт.: Арженухін, Демчук, Токарев і Поліщук.

Разом **$5.30**

—I«»I—

Elmwood, Man.

Елмвудський відділ У.С.Д.П. на послїднім своїм зібраню в неділю, 7-го жовтня, зложив на прес-машину для "Робочого Народа" **$57.00.** Позаяк наш відділ не є сильним що до числа членів взагалї, тому і на висше згаданий мітінґ прибуло мале число членів. Але отсею дорогою в імени нашого відділу звертаю ся так до тих членів, котрі виїхали на роботу поза місто, як і до тих, котрі не могли бути присутними на сїм мітінґу, щоби зложили свої добровільні датки впрост до ред."Р. Народа", або на руки секретаря відділу.

Товариші! Справа важна і справа се наша. Наш "Робочий Народ" потребує прес-машини, щоби можна отримувати його частїйше чим раз на тиждень. Поспішім йому на поміч і то негайно, бо час дорогий для нас. Нїяка жертва з нашого боку не буде за велика. Се наша ґазета, наша преса, хай же й буде се наша справа. Помагаючи "Роб. Нар." помагаємо самі собі. Чиж будемо собі ворогами?

Сим разом зложили на прес-машину слїдуючі товариші:

І. Нагірняк	**$10.00**
Ст. Хоронжий	**10.00**
П. Панчишак	**10.00**
Ю. Соботяк	**5.00**
Н. Соломчук	**5.00**
І. Процак	**5.00**
І. Козоріз	**5.00**
І. Панчишак	**4.00**
І. Корчинський	**2.00**
С. Собетский	**1.00**
Разом	**$57.00**

Рівночасно наш відділ залучає $6.00 на оплачене кліші з фотографії відділу до календаря "Р.Н." і коротеньку історію істнованя орґанїзації між нами на Елмвуді.

Ваш за соціялїзм

Іван Нагірняк,
секретар відділу.

—o—

Ottawa, Ont.

Відділ У.С.Д.П. в Отаві скликав дня 1-го жовтня с.р. мітінґ в справі прес-машини для "Робочого Народа".

Розуміючи, що значить для нашої партії мати добру машинерію, друкувати частїйше часопись, видавати потрібні робітникам книжки і вести всїх наших робітників до кращого житя, наші товариші зложили на прес-машину **$62.00** як слїдує:

Мих. Чоповик	**$10.00**
Анд. Книш	**10.00**
Яків Чоповик	**10.00**
П. Якубовський	**5.00**
П. Гайдейчук	**5.00**
П. Цюра	**5.00**
Т. Плесюк	**5.00**
П. Шавлак	**5.00**
Іван Цюра	**5.00**
Ґеорг Бобінський	**1.00**
Дм. Сохацький	**1.00**

З сим кличемо товаришів з других відділів поспішити з помочию, бо вона тепер конечна.

За відділ У.С.Д.П.
"Нове Житя"

Петро Гайдейчук, секр.

—I«»I—

ПРЕСОВИЙ ФОНД "Р. Н".

Hamilton, Ont.

Дня 22-го вересня с.р. відбула ся ту гарна товариська забава з приводу весїля у т. П. Богайчука і т-ки. М. Бажанської. Дня 29-го вересня відбула ся знова друга гарна забава з приводу весїля у тов. Д. Короля і г-ки Вироні Стах. Товариші і Товаришки та гостї пожелавши як найкращих успіхів в житю молодим парам, не забули і про наш дорогий орґан "Р.Н.", про єдине наше робітниче майно. Тов.П. Ковалишин, котрий складав желаня молодим парам на обидвох згаданих весїлях, при кінци своєї промови як на однїй так і на другій забаві завзивав присутних, щоб показали свою щирість до своєї робітничої преси, яка веде робітників шляхом знаня до кращого зараня, та дали її не лиш моральну, але й матеріяльну поміч.

На обох забавах збіркою занялись тов. Гр. Богайчук і т-ка М. Косиківна.

У тов. П. Богайчука зложили на прес. фонд "Р.Н." слїдуючі особи:

По $2.00: П.Богайчук;По $1.00: М. Богайчук, Гр. Богайчук, Д. Король, М. Камінецький, В. Чиплик, В. Майданський, Т. Вакалюк; по 65ц.: М. Косиківна; по 50ц.: Анна Богайчук, М. Попик, Ф. Коновалоф, І. Міхорук, П. Рауцкий, М. Ґах, П. Порайко, О. Порайко, Г. Скрипничук, І. Сорочан, І. Кадук, І. Ухач, А.Бялий; по 30цт.: П. Кофлюк; по 25цт.: І. Томюк, Ґ. Бриндзан, І. Лїліцак, Н. Дутка, М. Гарасимчук, Я. Орлецкий, А. Омельчук, Д.Кирилюк, І.Портах, Н.Кавюк, Т. Смит, Н. Стах, В. Стах, А.С., Незнаний; 10цт.: Ф. Мійський.

Разом **$20.55**

Знова у тов. Д. Короля зложили слїдуючі:

По $2.00.: Д. Король, В. Стах, А. Сїнкевич; по $1.00.: Я. Ґоргіца, В. Ґелич, С. Маньчак, П. Богайчук, М. Богайчук, Гр. Богайчук, І.Міхорук; по 50 цт.: В.Майданський, І. Летвиньчук, Д. Ревуцький, М. Ґах, І. Сорочан, Ґ. Цернюк, С. Українець; по 30цт.: Я. Орлецкий, В. Павлик; по 25ц: Гр. Козак, Д. Шарбандф, І. К., . Стайка, В. Мокан, М. Козак, П. Трачук, М. Демедюк, Ґ. Українець, Д. Кирилюк, І. Москалюк, Н. Паламарук, С. Руснак, С. Пригар, А. Стайка, В. Юрчик; по 20 цт.: Ґ. Ковблюк, М. Косиківна, Незнаний; по 13цт.: М. Стах; по 10 цт.: П. Магорик, М. Месюк, Ґ. Лїбо, Ґ. Мельников; по 5цт.. Н. Сопівник.

Разом **$22.63**

Разом з обох весїль **$43.18**

Всїм жертводавцям складаю щиру подяку за щедрі датки на "Р.Н." а молоденьким парам щасливого і довгого житя.

"Весїльний".

—I o I—

Lethbridge, Alta.

У нашого тов. С. Слемки відбули ся хрестини, на яких товариші і товаришки не тільки що гарно забавились, але й про "Р. Н." не забули. Збіркою на "Р. Н." заняла ся молоденька дочка тов. Виростка.

Жертвували:

П. Гнатюк $2.00; К. Дзвідзїнський і М. Гунчак по $1.00; О. Виросить, Параска Виростик, М.Жмурчак, В.Гаврилюк, А.Гнатюк, П. Жмурчак, Анна Жмурчак, С. Слемко, Параска Слемко і Р. Стасюк по 50цт., а Гафія Стасюк 25цт.

Разом **$9.25**

Коби таких хрестин богато, то й наш "Роб. Народ" виходив би частїйше а тим самим й наша партійна робота поступилаб куди дальше вперед. Але не ждім ми товариші на хрестини, анї не дивімось на тих людий,які лиш головами покивують, бо вони так виховані нашими "опікунами" в старім краю,—а йдім вперед, робім свою роботу, а прийде час, що й вони прозріють та злучать ся з нами в спільній працї, над освободженем робітничої кляси з пут капіталїстичних хижаків. А тодї крикнемо на цїлий сьвіт: Хай жиє соціялїзм! Ми побідили!

Ваш за кращу долю

К. Дзвідзїнський.

—I o I—

Ферні, Б. К.

До Ред. "Роб. Нар."

Отсим подаю до відома, що наш відділ У.С.Д.П. в Ферні,Б. К. вибрав комітет, котрий має занимати ся збиранем революційного фонду, а збірку має висилати на руки Е.К.У.С.Д.П.

В склад комітету увійшли слїдуючі товариші:

Н. Ткачук, В. Коновальчук і А. Шлемко.

Прошу оголосити сю відомість в нашій часописи "Р.Н."

В. Мойсюк

—o)I(o—

ПОШУКУЮ
в дуже важній справі
Товариша Дмитра Даниша, з села Ілинець, пов. Снятин. Перебував в Мінеаполїс, Мінн.
Хто би знав його адресу, або він сам, прому зголоситись на слїдуючу адресу:
A. Zawada
Box 365
YELLOW GRASS, SASK.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЖИДАНА КНИЖКА
ФІЛЬОСОФІЯ ШТУКИ
яка є відчитом французького професора Г. Тена в Парижу.
Книжка ся дає великий на-ковий матеріял в справі штуки, в який спосіб она розвинулась.
Тут говорить ся про цїлу історію людства, его розвитк і т. д. В сїй книжцї говорить ся про грецьку цівілїзацію і старинну різьбу, про статуї ст-ринних богів зроблених з металю, міди і т. д.
В нїй говорить ся про людське житє тисячі лїт перед Христом доводячи до найновійшого часу; про цивілїзацію нинїшних часів, про штуку музики і малярства; про французьку революцію і т. д.
Книжка ся має 128 сторін, друкована на найлїпшім папери і коштує всього 50 центів.
Пересилку ми оплачуємо самі.
Для книгарень і продавців звичайний книгарський опуст.
Пишіть скоро і памятайте на адресу:
UKRAINSKA KNYHARNIA
516 Queen St. West.
Toronto, Ont., Canada.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO